

Amsterdam

Datum: 20-5-2022

Samen Vooruit en Educatief Centrum Oost: plannen en ambities 2023-2026

Periode 2019-2022 – Samen Vooruit uit de startblokken

In het voorjaar 2019, een jaar na de gemeenteraadverkiezingen van 2018, heeft Samen Vooruit Oost haar integrale plan voor de bestrijding van armoede in Amsterdam Oost gepresenteerd aan wethouders Moorman en Groot Wassink en enkele hoge ambtenaren van WPI, stadsdeel Oost en de gemeente. Een paar maanden eerder had wethouder Groot Wassink Samen Vooruit gevraagd om met dit plan te komen. De essentie van het gepresenteerde plan was als volgt:

- Dienst- en hulpverlening aan burgers in een penibele situatie worden toegankelijker gemaakt voor mensen die door gebrek aan vertrouwen in de instanties en de overheid, of door gebrek aan juiste informatie, onder de radar zijn geraakt en niet (meer) bereikt worden. Te bereiken door het inzetten van geschoolde vrijwilligers (vertrouwenspersonen).
- Door samenwerking tussen formele en informele instanties/organisaties ervoor zorgen dat hulp en steun sneller plaatsvinden, waardoor de hoogte van schulden per individu afneemt, maatschappelijke problemen eerder aangepakt worden en het vertrouwen terugkomt in de verzorgingsstaat. Hierin fungeren de informele instellingen als het 'voorportaal'.
- Samen met formele instanties wordt in nabijheid van burgers met hulpvragen diverse vormen van steun georganiseerd: niet alleen gericht op oplossen van schulden, maatschappelijke en individuele problemen en het verbeteren van de woonsituatie, maar ook gericht op het benutten van capaciteit, potentie en ambitie van de hulpvrager door participatie in educatie, beroepsscholing en arbeidsmarkt te stimuleren.

De voorgestelde aanpak heeft de pretentie om integraal te zijn en wordt in de nabijheid van betrokkenen georganiseerd. Hij is gericht op herstel van vertrouwen (in de overheid) en gebruik van reguliere voorzieningen en respecteert de rechten en belangen van de deelnemers en hulpvragers.

Met steun en inzet van WPI en het stadsdeel en vanuit incidentele middelen en fondsen is in 2019 begonnen met de implementatie van dit plan in Amsterdam Oost. De vorderingen en de voortgang van het plan werden gemonitord door een stuurgroep waarin alle stakeholders (zorg, educatie en beroepsscholing, WPI, het stadsdeel en Samen Vooruit en later ook EC-O) participeerden. In het geval dat deze aanpak succesvol zou blijken, dan zou de methodiek en de aanpak ook voor de rest van de stad een voorbeeldfunctie kunnen hebben, aldus de aanwezige wethouders.

Inmiddels naderen we het voltooien van het derde jaar van uitvoering. Gedurende de afgelopen drie jaar hebben we samen met de partners gewerkt aan verbetering en vervolmaking van de aanpak. De buurt heeft er de schouders onder gezet en vanuit het stadsdeel en WPI is veel steun en energie gestopt in deze aanpak. In samenspraak met de gemeente hebben we gekozen voor een beperkte omvang, zodat we genoeg tijd aan kwaliteitsverbetering, registratie en methodiekbeschrijving hebben kunnen besteden.

We zijn blij om te kunnen melden dat deze aanpak door alle stakeholders als waardevol, vernieuwend en welkom is beoordeeld. Inmiddels:

- Wordt een onderzoek verricht door Onderzoek en Statistiek over werkzame elementen en bouwstenen van de aanpak.
- Is deze aanpak aangemerkt als één van de vier pilots van het project Amsterdam Schuldenvrij van wethouder Moorman.
- Wordt in Noord met een vergelijkbare aanpak gewerkt door bagagedragers een belangrijke brugfunctie te geven en hen daarin te ondersteunen.
- Is het aantal organisaties dat meedoet in de wijken in Oost toegenomen.
- Is de door Samen Vooruit voorgestelde **tussenruimte** in de methodiek voor optimaliseren van afstemming van werkprocessen van formele en informele organisaties geïntroduceerd en is het creëren van een voorportaal voor zorg en hulpverlening gestart.
- Is in samenwerking met de WPI, ROC en Vertrouwenspersonen een integrale intake gerealiseerd, gericht op de toekomstperspectieven van bewoners die zich verder richting de arbeidsmarkt willen ontwikkelen.
- Heeft de samenwerking met buurtteams en WPI-medewerkers concreet en constructief vorm gekregen.
- Is een basis gelegd voor samenwerking tussen mbo-instellingen, buurtteams, WPI klantbegeleiders, aanpak statushouders, OKT, basisscholen, informele bewonersinitiatieven en fondsen voor acute en bijzondere noden.

In de afgelopen drie jaar is hard gewerkt aan de integraliteit van de aanpak van onderop en veel energie gestopt in optimalisering van samenwerkingsprocessen. Dit harde werken heeft kennis en ervaring opgeleverd waarmee we een verbreding en verdiepingsslag kunnen maken. Vele studies, onderzoeken en beschouwingen onderschrijven de ervaring zoals wij die in de dagelijkse praktijk hebben opgebouwd.

Actuele situatieschets

Ondertussen nemen de problemen in de wijken gestaag toe. Zowel tijdens de Coronaperiode als daarna is de ongelijkheid verder opgelopen, is de armoede niet verdwenen en is het aantal mensen dat zich onder de armoedegrens bevindt toegenomen. Dit heeft diverse oorzaken. De pandemie en daarop volgende inflatie en energie-armoede hebben de al langer bestaande problemen veel nijpender en zichtbaarder gemaakt. Een dreigend tekort aan arbeidskrachten zet de kwaliteit van de voorzieningen verder onder druk. De wachtlijsten in zorg en welzijn komen terug. Dienstverlening aan burgers, goed onderwijs en specialistische zorg hebben te kampen met een gebrek aan gekwalificeerd personeel. De uitdagingen voor de lokale overheid en maatschappelijke dienstverleners worden de komende jaren groter. Bezuinigingen kondigen zich al aan. Roeien met de huidige riemen zal niet voldoende zijn. De methodiek die we in afgelopen drie jaar hebben beproefd en uitgewerkt biedt nieuwe riemen aan. De voorwaarden voor effectieve inzet zijn:

- **Structurele** implementatie en consolidering van de verworvenheden (ook als voorbeeld voor andere gebieden die nog niet zover zijn in Amsterdam)
- Verbreding van aantallen deelnemers en verdieping in verbetering van werkprocessen en benutten van voorportalen in zorg, hulpverlening en beroepsscholing
- Meer ruimte voor sociale ondernemingen gericht op maatschappelijke opvang, activering en educatie

EC-O schuift aan

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 vonden er enkele oriënterende gesprekken plaats tussen bestuurders van de Centrale Stad respectievelijk het Stadsdeel Amsterdam Oost enerzijds en anderzijds de stichtingen EC-O en Samen Vooruit over de aanpak, de methodiek en de toekomst. EC-O is een betrekkelijk nieuwe speler in Oost, die als zelfstandige stichting een missie realiseert die eerder was belegd bij De Meevaart in de Indische Buurt. De Meevaart is een organisatie die zich toelegt op het bevorderen van optimale bewonersparticipatie. In goed overleg heeft EC-O de specialistische opleidingstaken van De Meevaart overgenomen. Daarna is EC-O zich in Amsterdam Oost voortvarend gaan richten op de werving van deelnemers

(27+) die aangeven zich verder te willen scholen en ontwikkelen. Ze kiezen een op zichzelf toegesneden leertraject dat varieert van een praktische taalles tot een breed spectrum van middelbare beroepsopleidingen.

Tijdens gesprekken tussen de gemeentelijke instanties en die twee stichtingen bleken de aanwezigen in principe genegen om de inmiddels bestendigde samenwerking voort te zetten. Gelet op de recente maatschappelijke ontwikkelingen wil Amsterdam zich actief opstellen inzake armoedebestrijding en arbeidsparticipatie. Om daar succesvol in te zijn heeft de gemeente meer dan ooit behoefte aan concrete plannen op die gebieden. EC-O en Samen Vooruit hebben die boodschap verstaan en komen hieronder met een gezamenlijk vierjarenplan waarmee zij aangeven hoe zijn hun ambities in klinkend resultaat willen omzetten. Het zijn concrete plannen om mensen uit een geïsoleerde en behoeftige situatie te halen en met een beetje geluk door te geleiden naar een min of meer zelfstandige positie op de arbeidsmarkt.

Met dit plan voor een integrale aanpak voor de langere termijn hopen wij dat de gemeente ervoor zorgt dat de initiatiefnemers bij de juiste directies van het stedelijke overheidsapparaat terecht komen. Voor de continuïteit in - en professionaliteit van - de geplande activiteiten is dat een onontbeerlijke voorwaarde. In gelijke mate zijn een stabiele financiering en huisvesting onmisbare pijlers onder de werkzaamheden van de twee stichtingen. Een financieringsvoorstel 2023-2026 is voor nadere bespreking beschikbaar.

Amsterdam Oost is een dynamisch stadsdeel met een veelzijdige arbeidsmarkt, een uitgebreid stelsel van publieke voorzieningen, actieve communities van bewoners en een gevarieerde woningvoorraad. Werk- en woonklimaat waren de afgelopen jaren in combinatie de reden voor veel mensen om in Oost te gaan wonen. Naast elkaar dragen nieuwkomers en gevestigden bij aan de wellevendheid van de buurt, elk naar beste vermogen. Maar terwijl Oost in staat is velen een goede leefomgeving te bieden is daar ook sprake van oplopende sociale ongelijkheid en armoedeval. Dat komt mede omdat Oost onderdak biedt aan relatief veel (voormalige) statushouders (bron: O&S, armoedemonitor 2018). De groeiende sociale ongelijkheid gedurende de laatste jaren maakt de aanpak van de twee samenwerkende stichtingen des te noodzakelijker.

In weerwil van eerdere maatregelen treffen we vooral in grote steden nog teveel maatschappelijke uitsluiting, discriminatie en aperte armoede aan. De gemeente Amsterdam onderkende al enige tijd geleden dat de genoemde problemen zich hardnekkig voordeden in de stadsdelen Nieuw West, Zuidoost en Noord. Recenter zijn ook in Amsterdam Oost een aantal structureel kwetsbare buurten in kaart gebracht, met name in wijken waar veel structureel kansarmen wonen (bron: O&S).

Tegelijk gaat Nederland net als andere Europese landen gebukt onder een krapte op de arbeidsmarkt, veelal veroorzaakt door relatief grotere uitstroom (vergrijzing) en onvoldoende divers geschoolde instroom. Het tekort aan werkkrachten deed zich in het pre-coronatijdperk al voor in traditionele sectoren als de zorg, administratieve dienstverlening, horeca en lokale overheid, maar steekt nu ook de kop op in aantrekkende marktsectoren als de bouw, informatietechnologie en de energievoorziening. Het zijn sectoren waar zich onder invloed van innovatie snelle ontwikkelingen voltrekken en waar een nijpend tekort is aan jonge technisch- en ict-geschoolde arbeidskrachten. Dit tekort doet zich ook in Amsterdam Oost voor.

Vooralsnog zet het kabinet in op het aan het werk helpen van onbenut arbeidspotentieel. Dat heeft de voorrang boven het EU-voorstel om gekwalificeerde werknemers uit landen buiten de EU aan te trekken (Egypte, Tunesië, Marokko). Amsterdam Oost heeft al ervaring met het helpen van in het stadsdeel aanwezige arbeidspotentieel dat wel wil, maar nog niet kan bijdragen aan de maatschappelijke en economische bedrijvigheid. De laatste jaren is dat potentieel door Samen Vooruit Oost en EC-O met redelijk succes aangeboord, zij het nog in beperkte hoeveelheden. Door de mogelijkheden binnen het stadsdeel op te schalen kan snel en efficiënt vooruitgang worden geboekt op zowel het thema arbeidsvoorziening als dat van sociale inclusie.

Samen Vooruit Oost en EC-O in Amsterdam Oost

De stichtingen Samen Vooruit Oost en Educatief Centrum Oost (EC-O) zijn nauw gelieerd. Samen Vooruit is in 2018 als een beweging van onderop begonnen met het vinden van bij voorkeur duurzame oplossingen voor sociale ongelijkheid en armoede. EC-O komt voort uit Samen Vooruit; beide zijn in 2021 aparte stichtingen geworden. Ze bundelen nu hun energie om in aansluiting op de bestaande buurtgemeenschappen effectiever tegen de ongewenste verschijnselen van uitsluiting, gebrek aan inkomen en kansarmoede te strijden. Een moeizame opgave gelet op de afstand die er nog steeds is tussen overheidsloketten en doelgroepen. Een mismatch die het gebrek aan vertrouwen voedt. De opgave is evenzeer moeizaam omdat problemen van buurtbewoners vaak gestapeld zijn: contactarmoede, oplopende schulden, onvoldoende beheersing van de Nederlandse (of Engelse) taal, etc. Het vereist tact en zorgvuldige benadering om buurtbewoners met problemen er überhaupt toe te bewegen dat ze hun problemen kenbaar maken en daadwerkelijk om hulp gaan vragen.

Samen Vooruit en EC-O benaderen potentiële deelnemers op *street level*: één voor één krijgen ze de nodige aandacht, op individuele basis, op maat. Contact komt meestal tot stand via mond-tot-mond-communicatie, waarbij hulpafhankelijken worden aangesproken in voor hen herkenbare bewoordingen. De benadering van mogelijk geïnteresseerden heeft inmiddels vorm gekregen in de organisatie van periodieke integrale intakes. Dat zijn in de buurten (met flyers) aangekondigde ontmoetingsmomenten waarin betrokkenen met hun beperkingen én mogelijkheden centraal staan. Tijdens intakegesprekken vinden hulpzoekenden een luisterend oor voor hun verhaal. Ze kunnen in een veilige omgeving duidelijk maken op welke manier ze geholpen willen worden. Dat kan leiden tot het inzetten van vertrouwenspersonen, waardoor de kloof tussen formele (hulp)instellingen en bewoners verkleind wordt. Deze benadering is bij uitstek geschikt om mensen zichzelf uit een geïsoleerde situatie te laten bevrijden. Samen Vooruit Oost en EC-O helpen de betrokkenen op weg naar een zinvol sociaal bestaan, niet in de laatste plaats door ze te wijzen op de vele voordelen die het volgen van een opleiding, het hebben van een betaalde baan en het gebruiken van ondersteuning vanuit zorg en welzijn biedt. De stichtingen kwamen al eerder tot de conclusie dat zij mensen effectiever en sneller konden helpen door met elkaar samen te werken. Het succes van de krachtenbundeling is inmiddels meer dan bewezen. Vandaar dat Samen Vooruit en EC-O met deze gecombineerde notitie hun plannen voor de periode 2023-26 kenbaar maken. Liefst intensiveren zij de huidige samenwerking met bewonersinitiatieven, WPI, Schuldhulpverlening, Maatschappelijke Dienstverlening, werkgevers en andere partijen.

Profiel Samen Vooruit Oost

Samen Vooruit Oost pioniert op het gebied van sociale hulpverlening. In het tussengebied tussen overheden en burgers heeft zij zich ontwikkeld in haar inmiddels onmisbare functie van 'voorportaal'. Zij richt zich op bewoners van Amsterdam Oost die vaak kampen met meervoudige sociale en economische problemen en niet of nauwelijks door formele instanties worden bereikt. Samen Vooruit selecteert, werft, leidt op en begeleidt naast bewonersinitiatieven ook vrijwilligers die zich in hun directe omgeving belangeloos willen inzetten als vertrouwenspersonen. Samen Vooruit begeleidt hen op weg naar de meest effectieve manier van werken – gelet op de aard van het werkproces is dat vrijwel altijd maatwerk en is de opdracht tot samenwerking met formele instanties standaard inbegrepen. De vertrouwenspersonen wijzen Amsterdammers met een hulpvraag de weg naar voorzieningen en steun waarmee ze een hoger niveau van zelfredzaamheid en zelfverzekerdheid kunnen bereiken. Nu de formele systemen, overheden en voorzieningen het belang van de voorportaalfunctie inzien, kunnende gehanteerde methodieken en aanpak met de inbreng van meer partijen worden verfijnd, verbeterd en bijgeschaafd. Formele en informele netwerken en instanties slagen er steeds meer in kennis van en ervaring met een succesvolle aanpak met elkaar te delen. Daardoor raken bewezen *best practices* breder verankerd in de uitvoering van beleid en dienstverlening. Samen Vooruit biedt de hulpzoekende bewoners die de weg naar voorzieningen niet kennen of door gebrek aan vertrouwen in formele systemen niet gebruiken een perspectief. Dat doet ze door bewonersinitiatieven, sociale ondernemers en maatschappelijke instellingen in Oost ertoe te bewegen kansarme mensen dicht bij huis in het arbeidsproces of in een hulpverlenings- en participatietraject op te nemen. Met als resultaat dat betrokkenen op een of andere manier de aansluiting op hun sociale omgeving (her)vinden. Doordat de laatste jaren flink wat mensen in Oost hun situatie met behulp van deze aanpak hebben

kunnen verbeteren, zijn de formele en informele netwerken van helpers en geholpenen inmiddels merkbaar gegroeid. Wat eerder naast elkaar begon als individuele sociale *start-ups* is nu uitgegroeid tot een collectief model waarmee de achterstand en de isolatie systematischer kan worden aangepakt. Dankzij de gestage instroom van vertrouwenspersonen is de toename van het aantal duurzaam geslaagde hulpverleningen een tastbare werkelijkheid geworden. Dat leidt ook tot meer welzijn en welbevinden in de buurt.

Ambities 2023-2026 Samen Vooruit Oost

1 *Meer vertrouwenspersonen opleiden met een modulaire en op doorstroom gerichte aanpak*

Op dit moment stromen jaarlijks gemiddeld 15 vertrouwenspersonen de opleiding in. In totaal zijn in de afgelopen drie jaar 45 vrijwilligers opgeleid. De opleiding is gefocust op de individuele vrijwilliger en heeft tot doel de deelnemer toe te rusten om goed te kunnen luisteren, naast de hulpvrager te gaan staan, de eigen grenzen te kennen en te bewaken, alsook te werken met een persoonlijk ontwikkelingsplan. Daarnaast dient de vertrouwenspersoon zich breed te oriënteren met betrekking tot de sociale kaart, de formele instellingen en bestaande regelingen. In de komende jaren willen we deze opleiding splitsen in diverse modules en daaraan extra modules toevoegen. Deze modulaire aanpak is meer op maat en vergroot tevens de mogelijkheden voor deelnemers om zich richting de arbeidsmarkt te ontwikkelen als dat aan de orde is. Ook willen we de medewerkers van Buurtteams en andere formele instellingen, mede op hun eigen verzoek, extra vaardigheden aanreiken om resultaatgerichter met vertrouwenspersonen te kunnen samenwerken. Hiervoor dienen extra modules aan het programma te worden toegevoegd.

2 *Sterkere positie van bewonersinitiatieven in relatie tot formele instituties*

Inmiddels zijn we bezig samen met formele instellingen en de buurtteams te werken aan de begrippen 'voorportaal' en 'tussenruimte'. Samenwerkende initiatieven in de buurten in Oost zullen als voorportaal functioneren voor formele zorg. Hierin werken professionals en vrijwilligers samen ten behoeve van moeilijk bereikbare mensen die hulp en steun nodig hebben. Dit betekent enige wijzigingen in de werkprocessen van professionals maar ook in de aansturing en begeleiding van vrijwilligers en vertrouwenspersonen. Versterking van praktijkbegeleiding en coördinatie van informele hulp is hoogst nodig. Die zal plaats vinden middels verdere opleiding waarmee de coördinatie van initiatieven op een hoger (semi-)professioneel niveau kan worden gebracht.

3 *Verder met integrale aanpak, nu ook gericht op het hele gezin*

De huidige activiteiten zijn gericht op volwassenen. Afgelopen jaar zijn we ons voor het eerst gaan focussen op gezinnen waarbij we de situaties van kinderen en jongeren meenemen bij het bieden van steun. Dit doen we samen met Indische Buurt School. Samen Vooruit zet een of meer vertrouwenspersonen binnen de school in om ouders bij te staan. In de komende jaren willen we extra mentoren werven en begeleiden om direct met de kinderen aan de slag te gaan. Dit doen we ook met vrijwillige jongeren coaches. Ook voortgezet onderwijs zullen we meenemen. De huidige samenwerking met Ouder Kind Teams (OKT) bouwen we uit met het voornemen met zoveel mogelijk scholen afspraken te maken. Ook hierin zullen we samen met scholen een voorportaal vormen naar buurtteams en OKT.

4 *Effecten zichtbaar maken: monitoring, evaluatie en onderzoek*

Samen Vooruit Oost heeft de afgelopen jaren onderzoek laten doen naar de oorzaken van armoede en naar de redenen waarom mensen geen hulp zoeken bij formele voorzieningen. De resultaten daarvan zijn gedeeld met beleidsmakers, management van instellingen, politiek en bewonersinitiatieven. Samen Vooruit wil de komende jaren op basis van de uit onderzoek verkregen kennis *bottom up* beleid tegen sociale ongelijkheid ontwikkelen. Met de verzamelde praktijkkennis kunnen we vanuit de community prototypes ontwerpen die als bouwstenen voor beleid overdraagbaar zijn naar andere communities, initiatieven en (in)formele voorzieningen. Deze

werkwijze laat zich omschrijven als *work in progress*. De overdracht van prototypes gaat gepaard met monitoring, beschrijven van processen en storytelling. De komende vier jaar willen we werken aan een onderzoeksprogramma waarmee zowel individuele verhalen als 'externe' effecten zichtbaar worden. Daarin zijn ook begrepen het verloop van processen, samenwerkingen en effecten op community en instellingen.

Profiel Educatief Centrum Oost

EC-O zet een breed scala aan middelen in om mensen te stimuleren deel te nemen aan het arbeidsproces, mede om zich daardoor in het volle maatschappelijke leven opgenomen te weten. Ze richt zich op potentiële deelnemers (27+) die tijdens intakegesprekken aangeven zich verder te willen scholen en ontwikkelen. Ze kiezen een op zichzelf toegesneden leertraject dat varieert van een praktische taalles tot een breed spectrum van middelbare beroepsopleidingen. EC-O werkt samen met bedrijven en onderwijsinstellingen. Het doel is om jaarlijks zoveel mogelijk diploma's aan eerste- en tweedejaarsstudenten uit te reiken – mede omdat dit een garantie is op een duurzaam verblijf op de arbeidsmarkt.

De studerenden gaan het onderwijstraject in om hun eigen sociale en intellectuele vaardigheden te verbeteren. Niet minder ook om toegang te krijgen op – en verder door te stromen in – de arbeidsmarkt, ook om zo beter te kunnen functioneren in hun sociale omgeving. De deelnemers zijn zelf verantwoordelijk voor hun ontwikkeltraject. EC-O stimuleert, faciliteert en begeleidt. En, even belangrijk, zij biedt de cursisten een veilige en vertrouwde leer- en ontmoetingsomgeving. Het feit dat praktijkbegeleiders (in enkele gevallen ex-studenten) zich inzetten is één van de succesfactoren. De afgelopen jaren heeft de combinatie Samen Vooruit - EC-O op twee fronten evidente verbeteringen gerealiseerd. (1) Ze heeft buurtbewoners uit hun isolement gehaald en hun afstand tot de arbeidsmarkt verkleind door werkplekken te vinden via opleidingen op maat, stageplaatsen en leerwerkplekken. (2) Daarnaast hebben de stichtingen samen met werkgevers geholpen bij het invullen van vacatures die de laatste tijd veelvuldiger en langer openstaan. Zo ervaren de buurtbewoners die inmiddels een baan hebben het individuele geluk van een volwaardiger leven en ziet de buurt door toenemende inclusie een verbetering van het leefklimaat. En werkgevers hebben via dit traject versneld vacatures kunnen invullen.

Ambities 2023-2026 EC-O

1 Over meer capaciteit beschikken: uitbreiding opleidingsplaatsen, meer in- en uitstromende studenten.

EC-O wil de huidige capaciteit, van jaarlijks ca. 60 deelnemers op de nu al enige tijd aangeboden beroepsopleidingen uitbreiden met 20 tot 40 deelnemers die onder andere technische opleidingen volgen. Ook is het de wens het aanbod van leren & werken met enkele grote werkgevers voor mbo en hbo uit te breiden: 20 tot 40 studenten erbij. Het lijkt daarnaast verstandig te overwegen om de leertrajecten de komende jaren te verlengen, in de richting van MBO 2+ of MBO 3. Dat betekent niet dat EC-O al die opleidingen in eigen huis wil halen. De stichting zoekt eerder naar aansluiting bij loopbaanpaden die ontwikkeld worden door RMC/RWT, vooral voor niveau 3 en 4 en hoger.

Tegelijk moeten ook op elementair niveau diensten worden aangeboden, met name op het gebied van de Nederlandse taal, computervaardigheden en leren budgetteren.

2 Meer banen door leertrajecten: uitbreiding contact werkgevers voor stages en werkplekken

EC-O gaat door met haar zoektocht naar bedrijven die om arbeidskrachten zitten te springen en daarom geïnteresseerd zijn in adequaat opgeleide kandidaten. De meeste contacten zijn er vooralsnog met het MKB, de komende tijd willen we die bestaande contacten verder intensiveren. Zo bouwen we aan een dicht netwerk in de omgeving, waar we werkgevers en werkzoekende op lokale schaal bijeen proberen te brengen. Denk ook aan plaatselijke woningcorporaties die op zoek zijn naar onderhoudspersoneel met technische vaardigheden. Deze corporaties zijn ook relevant met oog op arbeidsintensieve (ver)duurzaamheidsopgaven en gezien hun vaste

relaties/opdrachtgeverschap inzake veel (aannemers)bedrijven. EC-O denkt dat er al met al heel veel mogelijkheden zijn om nog meer mensen aan werk te helpen, met name in de doelgroep van kansarmen die in een geïsoleerde situatie verkeren, zoals statushouders.

3 *Slimme wegen naar de arbeidsmarkt vinden: sociale onderneming stimuleren*

Mede in aanvulling op wat werkgevers bieden wil EC-O het model van sociale onderneming propageren. Vaak is dat ook een geschikte stap richting arbeidsmarkt. Het is voor een groeiend aantal afgestudeerden een aantrekkelijke optie om door een zelf opgezette onderneming aan de slag te komen. EC-O onderzoekt dergelijke opties door op dat terrein te experimenteren. Zo is er de 'eigen' Sportkantine die EC-O nu helpt te exploiteren. Die dient als proeftuin voor studenten in de dienstverlening en de horeca. Dankzij deze sociale onderneming kunnen zij daar hun eerste werkervaring opdoen, in de hoop daarna uit te zwermen naar bijvoorbeeld horecagelegenheden verderop in de stad en daarbuiten. Veel meer nog dan zelf ondernemingen op te zetten wil EC-O anderen aanmoedigen op zelfstandige basis soortgelijke initiatieven te nemen.

4 *Kunnen vertrouwen op stabiliteit, zichtbaarheid en kwaliteit: een veilig en stabiel aanloopcentrum, zichtbaar in de buurt*

Huisvesting was de afgelopen jaren een zwakke schakel in de operationele keten. Het nomadisch bestaan van EC-O is niet bevorderlijk voor haar slagkracht. Daarom zouden we graag neerstrijken in een pand waar we enige tijd kunnen blijven. De hoop is gevestigd op een accommodatie met een aantal klaslokalen en ruimtes voor administratieve en facilitaire activiteiten. Bij voorkeur een pand waarin ook andere maatschappelijke initiatieven zijn gehuisvest. Een stabiel onderkomen garandeert continuïteit in de werkprocessen en maakt EC-O zichtbaarder in de buurt. Het gebouw moet herkenbaar zijn als veilig en aantrekkelijk knooppunt voor educatieve activiteiten en ander sociaal verkeer. Het moet zich de komende jaren kunnen ontwikkelen tot kenniscentrum voor effectief leren en zinvol werken, mede op basis van en met de hulp van (oud-) studenten. Om dat alles mogelijk te maken is een basisfinanciering van de professionals die bij EC-O aan het werk zijn onontbeerlijk.

5 *Rendement op investering leveren: verzamelen van ervaringsdeskundigheid, kennisopbouw en kennisdeling.*

Investerings van overheden, fondsen en marktpartijen zijn nodig om mensen op de korte termijn te helpen met betrekking tot hun individuele ontwikkeltraject. Elke student die zijn of haar studie voltooit en zich onderlegt (en dus succesvoller) op de arbeidsmarkt begeeft bewijst zich als rendement op investering. Maar naast dit individuele geluk leveren investeringen ook op maatschappelijk niveau voor de langere termijn het nodige op. Dat geldt zowel voor het doel de arbeidsmarkt te voorzien van meer en goed opgeleide krachten, alsook voor het doel Amsterdam (Oost) leefbaarder en inclusiever te maken. En dan hebben we het nog niet gehad over het inverdieneffect. In termen van investering en rendement kunnen we stellen dat elke €5.000,- die de overheid beschikbaar stelt aan de deelnemers van een educatief traject op maat gericht op werk, leidt tot een vermindering van €20.000,- op uitkeringen.

De ervaringen die EC-O de afgelopen jaren heeft opgedaan met individuele ontwikkeltrajecten dragen bij aan de kennis die (en het inzicht dat) nodig is om de soms lange weg naar de arbeidsmarkt beter in beeld te krijgen. EC-O ziet zichzelf als een centrum dat met haar aanpak van educatieve begeleiding tamelijk voorop loopt. De vele studenten die zijn in- en uitgestroomd laten allen een individueel dossier achter dat waardevol kan zijn voor degenen die hopen hen volgen, waar ook in Amsterdam. Daarom wil EC-O een systeem van informatievoorziening opbouwen waarin informatie over individuele gevallen (ontdaan van privacygevoelige elementen) wordt verzameld, gestructureerd en overdraagbaar gemaakt. Door individuele trajecten in het verloop te beschrijven en de resultaten ervan te registreren wordt het mogelijk ten opzichte van de traditionele hulpverlening een *evidence based* meerwaarde te laten zien. Daarnaast heeft EC-O de laatste jaren ook veel kennis bijeengebracht over (arbeids-)rechten en (fiscale) regelingen, alsook over financieringstrajecten. EC-O heeft veel praktijkervaring op het gebied van sociaal ondernemen, ook als het gaat om de juridische, arbeidsrechtelijke en fiscale aspecten daarvan.

Dat alles stelt EC-O graag aan anderen beschikbaar, om best practices te verspreiden en om het publieke debat te informeren over de mogelijkheid grote stadsproblemen met inzet van *street level*/ zorg- en educatieprojecten te lijf te gaan.

Exploitatiemodel voor Samen Vooruit en EC-O 2023-2026

Hierboven beschreven we hoe Samen Vooruit en EC-O de afgelopen jaren inmiddels een herkenbare en onmisbare plaats hebben ingenomen als onderdeel van het voorzieningenstelsel van Amsterdam (Oost). Een unieke plaats eigenlijk, omdat de combi van de twee stichtingen een ontwikkeltraject van dal naar top mogelijk maakt, een traject dat mensen uiteindelijk voorziet van de mogelijkheid om als volwaardig burger te functioneren in de buurt en op de arbeidsmarkt. Gelet op deze toegevoegde waarde vinden we dat de **gemeente** (afdelingen WPI, armoedebestrijding, educatie, sociale basis) de eerste partij is om ervoor te zorgen dat de stichtingen hun werk kunnen doen op basis van constante kwaliteit en continuïteit. Daarnaast gaat EC-O ervan uit dat zij aanspraak kan maken op de budgetten die op reguliere basis beschikbaar zijn voor elke opleidingsplaats/student.

Om de doelstellingen te kunnen realiseren zijn er ook incidentele projecten die een kortere looptijd hebben, een specifieke ambitie willen waarmaken en die zich organisatorisch op enige afstand van SV en EC-O afspelen. Wij zien de twee stichtingen als een betrouwbare airstrip waar iedereen die iets wil ondernemen op sociaal gebied kan starten en landen. Het telkens weer opstarten van nieuwe activiteiten is van vitaal belang voor zowel het vernieuwen als het verduurzamen van de zorg-educatie-werkgelegenheidssector in Amsterdam Oost. De stichtingen zijn vooral geïnteresseerd in projecten die de sector meer diversiteit en inclusiekansen brengen. Ze zijn ook richtinggevend voor de onmisbare innovatieve ontwikkelingen in het zorg- en educatieveld. Voor het realiseren van dergelijke projecten vragen wij steun, vaak startsubsidies, aan bij **publieke en particuliere fondsen**. Het is de bedoeling dat de specifieke projecten na verloop van tijd op eigen benen kunnen staan. Van deze gang van zaken is Sportkantine Zeeburg een voorbeeld.

Tenslotte gaan de stichtingen verder met hun zoektocht naar **stakeholders**, te weten (middel)grote ondernemingen c.q. werkgevers in Amsterdam Oost. We noemden er al een paar. De NS komt hier in beeld, maar ook het hotelwezen en de retailsector. Denk ook aan het GVB, aan woning(bouw)corporaties of de gemeente zelf: werkgevers die schreeuwen om meer arbeidskrachten, maar die er ook bij gebaat zijn dat de nieuwelingen qua vaardigheden adequaat zijn opgeleid en op de sociale aspecten van een werksituatie voorbereid. De meeste ondernemingen zien het (eigen)belang van een inclusieve samenleving in. Maar vaak is dat inzicht nog vooral theoretisch. Daarom willen de twee stichtingen proberen het bedrijfsleven er de komende jaren meer toe te bewegen hun goede voornemens in concrete actie om te zetten: een bijdrage in de vorm van expertise en van investeringen, ook in menskracht. In de meerjarenbegrotingen zijn geschatte incidentele bijdrage van fondsen en bedrijven/stakeholders opgenomen. Daarbij is belangrijk dat de stichtingen zich geruggesteund weten door de gemeente Amsterdam. Dat is niet alleen een financiële zekerheid. Het is ook een vorm van garantstelling die het bedrijfsleven belangrijk vindt en die dientengevolge vaak een overweging is bij het besluit een project al of niet te steunen.

Slot: Samen Vooruit, EC-O, Amsterdam en de stadsdelen

De afgelopen twee jaar hebben Samen Vooruit en EC-O hun vleugels uitgeslagen. Ze zijn genesteld in de buurten van Amsterdam Oost, maar hebben inmiddels ook belangstelling gekregen van mensen die vanuit andere delen van Amsterdam naar Oost kwamen om geholpen te worden met een opleiding of het zoeken naar werk. Die laatste ontwikkeling willen we niet tegenhouden. Zoals in het Vooraf gemeld onderhoudt de centrale stad relaties met de stadsdelen Nieuw West, Zuidoost en Noord als het gaat om de beleidsterreinen kansenongelijkheid en armoede. Nu Amsterdam Oost meer aandacht aan dit onderwerp wil besteden lijkt het raadzaam dat vooral EC-O voeling houdt met de andere genoemde stadsdelen, opdat op de terreinen van opleiding en leerwerkplekken de nodige uitwisseling kan ontstaan. Het is zowel voor de stichtingen belangrijk de kanalen naar de andere stadsdelen open te houden om te kunnen profiteren van de vrije circulatie van kennis, ervaring, hulpzoekenden

en hulpverleners. Voor de centrale stad is het van belang goede relaties te onderhouden met organisaties in Amsterdam Oost, zoals de dat al doet bij de eerdergenoemde drie stadsdelen.

Tegelijk blijven de stichtingen primair georiënteerd op hun stadsdeel. Dat spreekt vanzelf voor de stichting Samen Vooruit die met haar activiteiten per definitie buurtgericht en buurtgebonden is. En door de nauwe verbinding met Samen Vooruit geldt dat ook voor EC-O, die nog steeds de helft van haar studenten uit haar directe omgeving rekruteert. Dat minimum van 50% wil zij de komende jaren – ook bij een toenemende instroom – garanderen. Daarnaast zal zij zich bij haar inspanningen stage- en werkplekken te vinden uiteraard allereerst op haar directe omgeving richten. De aanwezigheid van studenten in Amsterdam Oost is zeker in het eerste jaar een vast gegeven: zij pendelen dan tussen het klaslokaal bij EC-O en een leerwerkplek in de buurt. Als EC-O betrokken is bij de vestiging van nieuwe sociale ondernemingen zal dat ook altijd binnen de actieradius van het stadsdeel zijn – daar zijn de netwerken immers het dichts geweven en het meest actief.

De belangrijkste resultaten die de twee stichtingen in Amsterdam Oost willen bewerkstelligen zijn immaterieel. In onze buurten willen we het leefklimaat verbeteren. Dat betekent de aanwezigheid van gemotiveerde studenten en werkzoekenden. Dat betekent stabielere gezinssituaties, een levendiger en inclusiever buurtverkeer, minder onbenut potentieel. En het betekent meer vrijwilligers die op buurtniveau betrokken zijn bij maatschappelijke projecten en activiteiten. Dat zijn vooral de resultaten die wij de komende jaren hopen te bereiken, in overleg met en bijgestaan door de gemeente Amsterdam en Stadsdeel Oost.